Actieplan

Intrafamiliaal Geweld (IFG)

2026-2031

Departement Welzijn en Samenleving Dienst - Dienst Preventie voor Veiligheid - Team Samenleven & Veiligheid

Contactpersonen: Nienke Kiekens en Charlotte Vansteelant, Natalie Troch, Kim Geenens

1 Inleiding 4
2 Lokaal preventiebeleid 4
2.1 Visie 4
3 Samenwerkings- en beslissingsstructuur 5
3.1 Kerngroep IFG 5
3.2 Klankbordgroep en ervaringsdragers 5
3.3 Validering en opvolging 6
4 Fenomeenanalyse 6
4.1 Cijfers België en Gent 7
4.2 Risico- en beschermingsfactoren 10
5 Doelstellingen, prioriteiten en acties 11
5.1 Doelstelling 1 - Optimaliseren van structurele samenwerking tussen professionele partners zodat we een efficiënte en complementaire aanpak van IFG realiseren 12
5.1.1 Versterken van samenwerking en expertise-uitwisseling met lokale, bovenlokale en wetenschappelijke partners 13
5.1.2 Onderzoeken hoe we het fenomeen IFG beter kunnen monitoren op lokaal niveau (nieuw) 13
5.2 Doelstelling 2 - Versterken van professionals en sleutelfiguren zodat signalen van IFG vroegtijdig gedetecteerd en adequaat behandeld worden 14
5.2.1 Faciliteren en stimuleren van expertise-uitwisseling door materiaal, tools en vormingen te voorzien voor professionals 14
5.2.2 Versterking GAMS (nieuw) 15
5.2.3 Departements- en stadsbrede uitrol en integratie van de Kindreflex in het professioneel handelen bij IFG-situaties (nieuw) 15
5.2.4 Ondersteunen van sleutelfiguren en professionals bij het verhogen van de aangiftebereidheid en hulpzoekgedrag bij hun cliënten (nieuw) 16
5.3 Doelstelling 3 - Doorbreken van mythes en taboes zodat IFG bespreekbaar wordt en meldingsbereidheid en hulpzoekgedrag verhoogt 17
5.3.1 Jaarlijkse 16-daagse campagne #Gentkleurtoranje 17
5.3.2 Campagne “ongemakkelijke stoelen” inzetten tijdens evenementen en binnen organisaties gedurende het hele jaar (nieuw) 18

5.3.3 Burgers correct informeren over en toeleiden naar 1712 als centraal aanspreekpunt voor hulp en ondersteuning bij IFG 19

5.4 Doelstelling 4 - Optimaliseren van een toegankelijke, multidisciplinaire zorg zodat slachtoffers, plegers en hun context tijdig passende en geïntegreerde zorg krijgen 19

5.4.1 Wegwijs in het diverse maar complexe Gentse hulpnetwerk IFG 19

5.4.2 Tijdelijke versterking casusondersteuning Veilig Huis Leie-Schelde (nieuw) 20

5.5 Doelstelling 5 - Optimaliseren handhaving zodat slachtoffers en plegers passende politionele en justitiële opvolging krijgen 21

5.5.1 Versterken van kennis en handelingsbekwaamheid binnen Politie Gent . 21

5.5.2 Optimaliseren van het onthaal bij politie Gent rond IFG (nieuw) 21

5.5.3 Multidisciplinaire afstemming en leren uit casussen in kader van de aanpak van IFG (nieuw) 22

5.5.4 Politionele preventieve en handhavende casusopvolging 22

5.6 Monitoring en evaluatie 23

5.7 Bijlagen 24

5.7.1 IFG-gerelateerde beleidsplannen 24

5.7.2 Risicofactoren IFG (zoals gebruikt binnen Veilig Huis) 25

5.7.3 ACES en IFG 26

5.7.4 ACES – Adverse Childhood Experiences (Bron: Augeo.nl) 27

5.7.5 PACES: Protectieve jeugdervaringen: Protective And Compensatory Experiences 28

1 Inleiding

Intrafamiliaal geweld (hierna IFG genoemd) is een complex fenomeen met diepgaande gevolgen voor individuen, gezinnen en lokale gemeenschappen, en met raakvlakken in tal van domeinen - van gezondheid en welzijn tot veiligheid en justitie. De aanpak van IFG krijgt daarom vorm op meerdere beleidsniveaus en omvat meerdere actoren. **Federale en Vlaamse actieplannen[1] bepalen het strategisch kader, terwijl de lokale vertaalslag[2] essentieel is om in te spelen op de grootstedelijke context van Gent**. Een integraal lokaal beleid is dan ook noodzakelijk om de verschillende beleidssectoren en -niveaus op elkaar af te stemmen waarbij **preventie, hulpverlening, politie en justitie** één samenhangend geheel vormen.

Deze afstemming krijgt vorm in een **eerste lokaal actieplan IFG**. We gaan **gefaseerd te werk** en streven naar een **duurzame, samenhangende en impactvolle aanpak van IFG**. De **focus ligt op actiepunten waar de Stad mandaat heeft of verschil kan maken.** Daarbij besteden we expliciet aandacht aan toegankelijkheid: toegankelijke zorg en ondersteuning betekenen in dit actieplan ook cultuursensitieve, taaltoegankelijke en inclusieve zorg en ondersteuning. We linken met andere stedelijke actieplannen en partners rond inclusie, diversiteit, gezondheid, gezinnen en armoede, zodat bestaande initiatieven elkaar versterken en drempels voor specifieke doelgroepen zichtbaar worden.

Dit mandaat is verankerd in de Gentse algemene beleidsverklaring en de meerjarenplanning 2026–2031, binnen de strategische doelstelling Veiligheid, preventie en netheid (OD20069 – AC35147).

2 Lokaal preventiebeleid

2.1 Visie

Het actieplan IFG maakt deel uit van het lokaal preventiebeleid van de Stad Gent. Veiligheid en leefbaarheid zijn immers essentiële voorwaarden om als individu én als maatschappij tot ontplooiing te komen.

De aanpak van IFG vergt een samenspel van individuele en maatschappelijke acties. Iedereen is deels betrokken en draagt verantwoordelijkheid, maar niemand is alleen verantwoordelijk voor ‘dé oplossing’. We gaan doordacht aan de slag en nemen tijd voor analyse, inzicht en voeling met alle betrokkenen en perspectieven. We gaan na welke acties en welk aanbod al bestaan en wat aanvullend mogelijk is.

De Stad Gent kiest voor een **duurzame aanpak** van IFG, met **gedeelde verantwoordelijkheid** over beleidsdomeinen en stakeholders heen, met een sterke focus op:

- **Zorg**: We dragen zorg voor alle betrokkenen en focussen op de meest kwetsbaren, geven iedereen een stem en creëren rust en ruimte waar nodig.
- **Nabijheid**: We weten wat leeft en gaan bottom-up te werk, we vertrekken vanuit signalen en noden.

Federaal: Nationaal Actieplan ter bestrijding van Gendergerelateerd geweld, Nationaal Veiligheidsplan en richtlijnen vanuit Justitie; Vlaams niveau: Vlaams Actieplan ter bestrijding van Gendergerelateerd geweld

[2] Lokaal: Zonaal Veiligheidsplan, gezinsbeleid en het Inclusieplan

- **Grenzen**: We stellen duidelijke grenzen en beschermen betrokkenen zelf, anderen en de maatschappij.

Om deze principes in de praktijk te brengen, baseren we ons op de methodiek van **wenselijke preventie**[3]. Die vertrekt vanuit het idee dat problemen best zo vroeg mogelijk worden aangepakt en dat duurzame verandering vooral ontstaat door in te werken op de context waarin gedrag zich ontwikkelt. Daarom zetten we in op vroegtijdig ingrijpen, het versterken van handelingsmogelijkheden van burgers en professionals, actieve participatie van betrokkenen en het verhogen van de leefkwaliteit. Zo willen we niet alleen incidenten voorkomen, maar ook bijdragen aan publieke ruimtes waarin respectvolle omgangsvormen en veiligheid vanzelfsprekender worden.

Het **actieplan IFG** vertaalt deze beleidsvisie naar een concrete aanpak. Het plan heeft als doel om prioriteiten te bepalen, methodieken, acties en werkingen op elkaar af te stemmen en/of simultaan in te zetten, en waar nodig pilootacties op te zetten.

3 Samenwerkings- en beslissingsstructuur

De opmaak van dit actieplan gebeurde via een participatief proces, onder regie van de Kerngroep IFG. Deze kerngroep wordt getrokken door de beleidsmedewerkers IFG (1,3 VTE) van de dienst Preventie voor Veiligheid.

3.1 Kerngroep IFG

De kerngroep IFG bestaat uit **gemandateerde inhoudelijke experten** uit de sectoren nabijheid, zorg en grenzen. In deze groep zetelen onder meer Veilig Huis, CAW, CLB, Onderwijscentrum Gent, Dienst Outreachend Werken, Asiel en Vluchtelingen, Politiezone Gent, OCMW, Huis van het Kind, Parket Oost-Vlaanderen, vzw JONG, 1712, GAMS, Zorgcentrum Seksueel Geweld, CGG Adentro, Kind & Gezin.

De kerngroep beoordeelt en stuurt het actieplan inhoudelijk bij, creëert draagvlak en fungeert als aanspreekpunt bij knelpunten. Daarnaast bundelt ze signalen, noden en hiaten, volgt ze de evaluatiecriteria en tussentijdse resultaten op en bewaakt ze de verdere ontwikkeling en uitvoering van het actieplan.

3.2 Klankbordgroep en ervaringsdragers

Naast de vaste kerngroep, doen we beroep op **ad hoc stakeholders** die afhankelijk van thema, doelgroep of fenomeen betrokken werden, zoals bv. het PAKT[4], of stemmen we ook **bilateraal** af (bv. met de Eerstelijnszone (ELZ) of collega's van Lokaal Sociaal Beleid) indien nodig.

[3] Goris, P., Burssens, D., Melis, B., & Vettenburg, N. (2007). Wenselijke preventie stap voor stap. Garant
[4] Het PAKT is een regionaal netwerk van zorgverleners en voorzieningen in de geestelijke gezondheidszorg in de regio Gent-Eeklo-Vlaamse Ardennen.

Daarnaast wordt er een groep met **ervaringsdragers** aangesproken, dewelke minstens 1 maal per jaar wordt samengeroepen. Deze partners hebben voornamelijk een **advies- en verbindingsrol**, maar dragen niet de formele beleidsverantwoordelijkheid.

3.3 Validering en opvolging

Het actieplan wordt in 2026 voorgelegd aan het **ambtelijke Kernteam Lokaal Preventiebeleid,** het **directieteam** departement Welzijn en Samenleving en het **managementteam**.

Daarna gaat het actieplan ter kennisgeving naar het **college** en voor bespreking naar **commissie** FABAZ[5] in november 2026. Er wordt voorzien in tussentijdse evaluatie via het politiek-ambtelijk Stuurcomité Lokaal Preventiebeleid.

4 Fenomeenanalyse

Intrafamiliaal geweld is een complex en persistent maatschappelijk probleem dat zich binnen de privésfeer manifesteert in verschillende vormen van fysiek, psychologisch, seksueel en economisch geweld, tussen (ex-)partners, ouders en kinderen, familieleden en andere huisgenoten.

IFG kan iedereen treffen en komt voor **in alle lagen van de bevolking**, ongeacht socio-economische status, leeftijd, gender (ook mannen zijn slachtoffer) of culturele achtergrond. **Tegelijkertijd** blijkt een **verhoogde kwetsbaarheid bij bepaalde groepen**, o.a.: mensen in een precaire situatie, jongeren, mensen met een licht verstandelijke beperking, LGBTQIA+,... . De aard en context van IFG worden mede bepaald door **bredere maatschappelijke evoluties**. Veranderende gezinsvormen leiden tot complexere relationele dynamieken. Tevens beïnvloeden verschuivende genderrollen en machtsverhoudingen de interacties binnen gezinnen[6]. Ook socio-economische druk en onzekerheid, evenals toenemende diversiteit in een context van migratiestromen, kunnen de risico's op geweld versterken en bijkomende uitdagingen creëren op het vlak van bereik en toegankelijkheid van hulpverlening.
Tevens brengt de toenemende digitalisering nieuwe uitingsvormen van geweld met zich mee. De **online dimensie** is verweven met het offline geweld. Technologie faciliteert en versterkt gewelddadig en controlerend gedrag[7].

Hoewel intrafamiliaal geweld alle genders kan treffen, erkennen we dat bepaalde vormen van IFG sterk samenhangen met genderongelijkheid en ongelijke machtsverhoudingen. Het actieplan vertrekt daarom vanuit een inclusieve benadering van IFG, met blijvende aandacht voor de genderdimensie waar die relevant is. Aanvullend erkennen we dat ouderen[8], personen met een handicap (ook fysieke beperkingen), LGBTQI+ -personen - *met bijzondere aandacht voor transpersonen* - en personen met een migratieachtergrond of precaire verblijfsstatus specifieke drempels en risico's kunnen ervaren.

[5] Commissie financiën, administratieve vereenvoudiging, burgerzaken en algemene zaken.
[6] Cfr. Actieplan seksueel grensoverschrijdend gedrag
[7] Instituut voor de gelijkheid van vrouwen en mannen (19/01/2026): Digitaal geweld in relaties (persruimte)
[8] WHO verwijst naar een systematische review en meta-analyse van Yon et al. (2017), gebaseerd op 52 studies uit 28 landen. Daaruit blijkt dat naar schatting 15,7% van de personen van 60 jaar en ouder in het voorbije jaar een vorm van ouderenmis(be)handeling ervaarde in de gemeenschap, vaak samengevat als ongeveer 1 op 6 ouderen. Dit betreft een internationaal contextcijfer en geen lokaal Gents prevalentiecijfer

4.1 Cijfers België en Gent

Cijfers over IFG moeten voorzichtig geïnterpreteerd worden: politieregistraties, meldingen via hulplijnen, hulpvragen en opvangcapaciteit,… meten **elk een andere fase in de cyclus**. Samen met resultaten uit bevolkingsonderzoek geven ze een indicatief beeld, maar nooit het volledige plaatje.

Volgens de **World Health Organization**[9] heeft **17,2% van de Belgische vrouwen (15–49 jaar)** ooit fysiek, seksueel of psychologisch partnergeweld ervaren, 5,3% de laatste 12 maanden. Op Europees niveau werd 28,9% van de vrouwen ooit slachtoffer van hun partner.

Op **Vlaams niveau** blijkt op basis van de politiecijfers uit de criminaliteitsbarometer dat Gent zich voor IFG positioneert in de middenmoot van de Vlaamse centrumsteden. In 2024 noteert Gent **110,7 feiten per 10.000 huishoudens**, wat lager ligt dan onder meer Sint-Niklaas (133,1), Genk (125,5) en Aalst (117,3), maar hoger dan Brugge (88,3) en Leuven (50,7). Antwerpen scoort licht hoger dan Gent (114,4). Voor 2025 (cijfers tot 30/06) telt Gent in verhouding tot de andere steden het 3e hoogste aantal feiten. Aantal politioneel geregistreerde feiten per 10.000 huishoudens [10]

Feiten per 10.000 huishoudens	2024
Leuven	50,7
Oostende	60,3
Kortrijk	79,9
Mechelen	83,4
Turnhout	86,4
Brugge	88,3
Roeselare	100,2
Gent	110,7
Antwerpen	114,4
Aalst	117,3
Genk	125,5
Sint-Niklaas	133,1

Feiten per 10.000 huishoudens	30/06/2025
Leuven	20
Kortrijk	31,4
Mechelen	35,5
Oostende	42,2
Turnhout	42,3
Roeselare	49,1
Brugge	49,4
Aalst	49,4
Antwerpen	53,3
Gent	59,8
Genk	61
Sint-Niklaas	67

Deze verschillen moeten **genuanceerd** worden geïnterpreteerd. Hogere cijfers wijzen niet noodzakelijk op meer IFG, maar kunnen samenhangen met een hogere aangiftebereidheid, een sterkere detectie en registratie door politie en hulpverlening en een actief lokaal beleid dat inzet op sensibilisering en toeleiding naar hulp. Omgekeerd kunnen lagere cijfers ook wijzen op onderdetectie of hogere drempels naar hulp en aangifte.

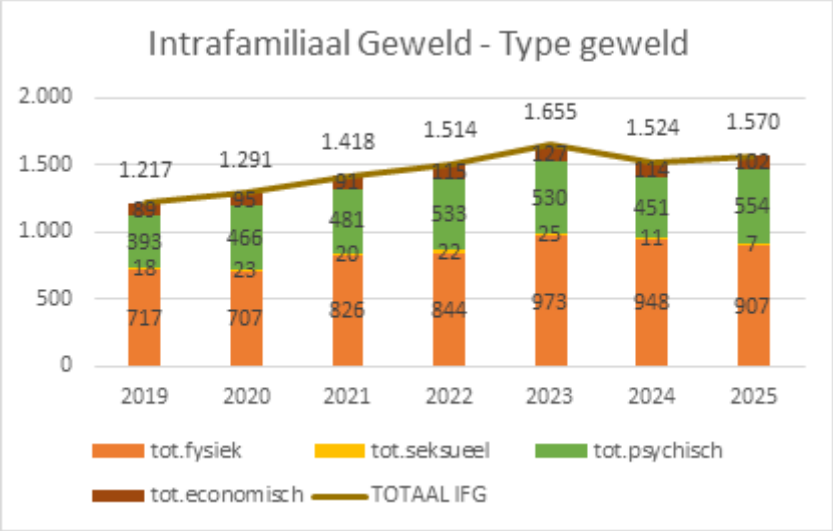
[9] WHO (2025), Violence against women prevalence estimates 2023
[10] www.politie.be/statistieken/nl

Gent kan in dit kader worden gekenmerkt als een stad met een **bovengemiddelde IFG-prevalentie** en -registratie, waarbij blijvende aandacht nodig is voor zowel het versterken van aangiftebereidheid als het verder uitbouwen van detectie en ondersteuning.

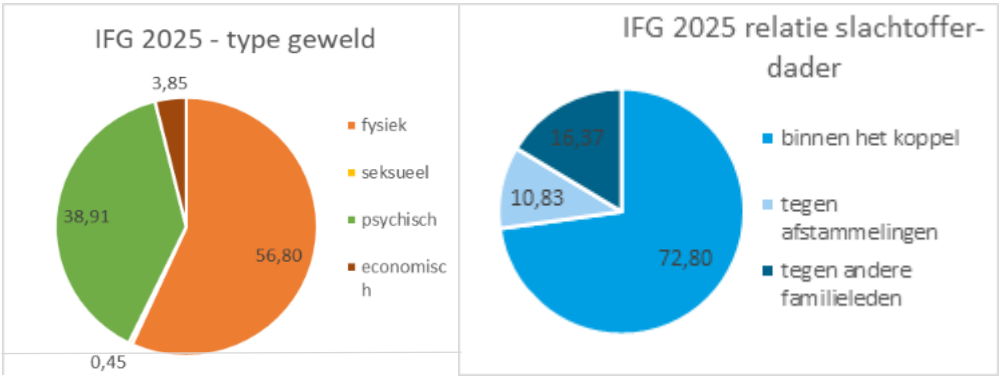
Politieregistraties Gent

Het aantal geregistreerde **'slagen en verwondingen' binnen de familie** neemt van 2019 tot 2023 toe met 36% tot 849 of 2,3 feiten/dag, waarna er een lichte daling (5%) volgt tot 804 of 2,2 feiten/dag in 2025[11] .

Deze feiten zijn opgenomen in het **'crimineel figuur' intrafamiliaal geweld**, dat van 2019 tot 2023 toeneemt met 30% tot 1.496 unieke aangiftes of 4,1/dag. In 2024 volgt een daling met 7%, gevolgd door een toename met 4% tot 1.444 of **4 feiten/dag in 2025**.
9% van deze aangiftes omvatten meerdere vormen van IFG (*wanneer deze -zoals in onderstaande grafiek- als afzonderlijke feiten geteld worden, zijn er 1.570 aangiftes in 2025)*.

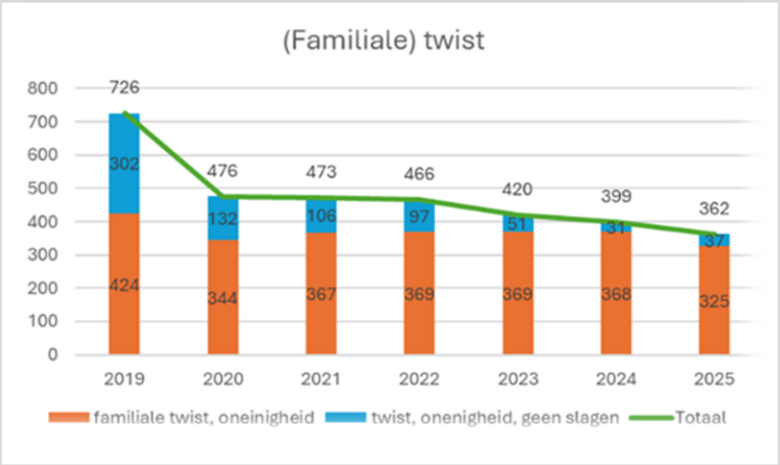
De evolutie is zichtbaar binnen alle types van IFG, dat in 2025 -gelijkaardig aan voorgaande jaren- voor **58% fysiek** is van aard, 35% psychisch, 6,5% economisch en 0,5% seksueel.
In 2025 doet **73%** van de feiten IFG zich voor **tussen het koppel,** waar dit vooral uit fysiek (57%) en psychisch geweld (39%) bestaat.

Een aangifte van familiaal geweld kan ook resulteren in een melding van **familiale twist** (wat niét gecategoriseerd wordt als misdrijf), alvorens er een PV wordt opgemaakt. In 2020 zijn deze

[11] Federale Politie (2026): criminaliteitsbarometer 2019-2025 (dataset)

meldingen met 35% afgenomen t.a.v. 2019, waarna een verdere lichte daling volgt tot **362 feiten in 2025[12].**
Bij elke klacht/melding van familiale twist wordt een **risicotaxatie** opgemaakt en volgt er, sneller dan vroeger, een PV.

Belaging, waaronder **stalking,** is vanaf 2019 met 45% toegenomen tot 982 of 2,7 feiten/dag in 2025.

<u>Aangiftebereidheid – hoog dark number</u>
De geregistreerde feiten zijn slechts een fractie van de realiteit. De **drempel om aangifte te doen is** hoog, de meldingsbereidheid laag door factoren zoals schaamte, angst, afhankelijkheid en loyaliteit ten aanzien van de pleger, angst voor repercussies… Het ontbreken van veilige steunfiguren spelen hierbij een cruciale rol.
In de **Veiligheidsmonitor 2024** geven respectievelijk 37%, 27% en 21% van de slachtoffers van fysiek, seksueel of psychisch geweld binnen de familie aan dat ze hier effectief aangifte van deden.[13]
Volgens RoSa vzw[14] zouden slachtoffers gemiddeld **pas na 34 incidenten** van IFG **aangifte** doen. Dat betekent dat slachtoffers vaak **2 jaar in een gewelddadige relatie** zitten vooraleer ze hulp zoeken. **1 op de 7 gezinnen** heeft met familiaal geweld te maken. In 4 op de 5 gevallen worden ook **kinderen** blootgesteld aan geweld en in 3 van de 5 gevallen zijn zij zelf ook **slachtoffer**.
Het erkennen van deze structurele onderrapportering is noodzakelijk om preventie, vroegdetectie en hulpverlening realistisch vorm te geven.

Jaar na jaar registreert de Vlaamse professionele hulplijn **1712** meer oproepen over meer personen. 1712 beantwoordde in 2025 10.670 unieke oproepen over 14.865 personen of (mogelijke) slachtoffers van geweld, misbruik en kindermishandeling, het hoogste aantal sinds hun oprichting in 2012.
De hulplijn werd het vaakst gecontacteerd door iemand uit de omgeving van het (potentiële) slachtoffer (nl. 51%), 37% van de contacten gebeurt door het (potentiële) slachtoffer zelf. 73% van de contactnemers was vrouw, 89% was minderjarig.[15]

[12] Politiezone Gent (2026): Politiebulletin dataset
[13] Federale Politie (2025): Veiligheidsmonitor 2024
[14] Rosa vzw – Kenniscentrum rond gender en feminisme (2021): internationale dag tegen geweld op vrouwen (actualiteit)
[15] Hulplijn 1712 (2026): jaarrapport 2025

Ook in Gent merken hulpverleners een stijging op van IFG, zowel psychisch als fysiek geweld. De toename is opvallend bij **tienerkoppels** en bij mensen die omwille van hun **verblijfsstatus** extra afhankelijk zijn van hun partner.
Diverse geweldssituaties blijven vaak onder de radar en vergen bijzondere aandacht, o.a.: mis(be)handeling van ouderen in een afhankelijke positie van hun mantelzorger, de ouder-kind-conflictsituatie na gezinshereniging (nl. geïntegreerde jongeren versus niet-geïntegreerde vader), de precaire situatie van kinderen in IEM-families (grote mobiliteit), de 'verborgen' dochters/vrouwen in nieuwkomersgezinnen (worden kort gehouden, traditionele beeldvorming op relaties),…. Binnen migratiecontexten wordt meer binnenskamers gehouden (familie-eer).
Mensen die de onveilige situatie willen ontvluchten kunnen niet altijd terecht bij de lokale opvangmogelijkheden. Ze ervaren verschillende drempels, vb. te chronisch voor crisishulpverlening, financiële drempel, hebben het moeilijk met de voorwaarde om het netwerk te betrekken bij de ondersteuning. [16]

Ook **ouderenmis(be)handeling** verdient blijvende aandacht binnen het Gents Actieplan IFG. Internationaal onderzoek toont aan dat ongeveer **1 op de 6 ouderen (15,7%)**[17] slachtoffer wordt van een vorm van ouderenmis(be)handeling. Gezien de toenemende vergrijzing en de daarmee samenhangende groei van zorg- en ondersteuningsnoden, blijft deze problematiek ook in de toekomst een belangrijk aandachtspunt. De Gentse cijfers sluiten aan bij de Vlaamse en internationale tendensen: in 2025 registreerde VLOCO (Vlaams Ondersteunings Centrum ouderenmis(be)handeling) 17 Gentse situaties van ouderenmis(be)handeling, waarvan de meeste werden aangemeld door professionals. De betrokken ouderen waren voornamelijk vrouwen tussen 70 en 84 jaar, meestal van Belgische nationaliteit en vaak gehuwd of weduwe/weduwnaar, waarbij psychisch geweld, schending van rechten en financieel misbruik het vaakst voorkomen.

4.2 Risico- en beschermingsfactoren

Het **identificeren van risico- én beschermende factoren** is essentieel om de Gentse beleidsprioriteiten scherp te stellen en gericht in te zetten op preventie, vroegdetectie en duurzame ondersteuning.

<u>Risicofactoren</u>
In een **grootstedelijke context** zoals Gent stapelen sociaal-maatschappelijke stressoren zich vaker op: precaire woonomstandigheden, gezinnen in armoede, middelenmisbruik en migratie-gerelateerde stress. Deze factoren veroorzaken op zich geen IFG, maar ze vergroten de **kwetsbaarheid** voor ACEs[18], verlagen de toegang tot steun en versterken stressoren binnen gezinnen.

[16] Eerstelijnszone Gent i.s.m. Stad Gent, CAW, et al (2023): Signalenbundel
[17] *World Health Organization (2024). Abuse of older people. WHO. "Around 1 in 6 people aged 60 years and older experienced some form of abuse in community settings during the past year."*
[18] Adverse Childhood Experiences (ACES) zijn ingrijpende gebeurtenissen in de kindertijd (vb. verwaarlozing, structurele armoede, ouder met verslavingsproblemen,...). Kinderen die veel ACES meemaken, hebben later een hoger risico op problemen.

IFG (fysiek, emotioneel, seksueel of getuige zijn van partnergeweld) is één van de meest belastende ACEs: **Hoe vroeger en vaker een kind met geweld geconfronteerd wordt, hoe groter de kans op problemen later** (psychisch, relationeel, verslaving,…) én om opnieuw in geweldsrelaties terecht te komen – als slachtoffer of als pleger. Hierdoor ontstaat een **intergenerationele geweldscyclus**.
Naast ACEs zijn er ook **dynamische risicofactoren** die de kans op IFG acuut kunnen verhogen, zoals recente relatiebreuken, escalaties van partnerconflicten, middelengebruik, financiële stress of sociale isolatie.

Beschermende factoren
Sterke sociale netwerken, toegankelijke hulpverlening, ondersteunende school- en buurtcontexten en laagdrempelige detectie door sleutelfiguren zijn beschermende factoren die de impact van ACEs en van dynamische risicofactoren sterk verminderen.
Door geweld in gezinnen vroeg te signaleren en te stoppen, beschermen we kinderen tegen langdurige schade en stoppen we de overdracht van geweld van generatie op generatie.

5 Doelstellingen, prioriteiten en acties

De doelstellingen, prioriteiten en acties binnen dit lokaal actieplan IFG werden gekozen op basis van de fenomeenanalyse, gekende risicofactoren (waaronder Adverse Childhood Experiences – ACEs), de Gentse cijfergegevens en de praktijk- en beleidsmatige expertise binnen de kerngroep IFG. Daarbij wordt gericht ingezet op hefbomen waar lokaal beleidsmatig mandaat en impact mogelijk zijn.

De doelstellingen vormen het inhoudelijke kader, terwijl de prioriteiten richting geven aan de concrete uitwerking en implementatie van acties.

Het lokaal actieplan IFG wil de **geweldspiraal doorbreken** met 16 acties (waarvan 9 nieuwe) binnen 5 doelstellingen:

- **Doelstelling 1:** Optimaliseren van structurele samenwerking tussen professionele partners zodat we een efficiënte en complementaire aanpak van IFG realiseren.
- **Doelstelling 2:** Versterken van professionals en sleutelfiguren zodat signalen van IFG vroegtijdig gedetecteerd en adequaat behandeld worden.
- **Doelstelling 3:** Doorbreken van mythes en taboes zodat IFG bespreekbaar wordt en meldingsbereidheid en hulpzoekgedrag verhoogt.
- **Doelstelling 4:** Optimaliseren van een toegankelijke, multidisciplinaire zorg zodat slachtoffers, plegers en hun context tijdig passende en geïntegreerde **zorg** krijgen.
- **Doelstelling 5:** Optimaliseren **handhaving** zodat slachtoffers en plegers passende politionele en justitiële **opvolging** krijgen.

Gezien de brede aard van IFG wordt binnen de uitvoering van dit actieplan gewerkt met gerichte **prioritaire accenten** gekozen door de kerngroep IFG. Deze focus laat toe om met maximale impact in te zetten op die situaties waar het risico op geweld, op blijvende schade en op intergenerationele overdracht het grootst is, én waar preventief handelen het meeste effect kan genereren.

Prioriteit 1 - **Jongeren in kwetsbare situaties (Jongeren@risk**)

In de eerste plaats wordt sterk ingezet op jongeren in kwetsbare situaties, waarbij een opstapeling van risicofactoren zoals ACEs, instabiele thuissituaties, schooluitval of een beperkt netwerk het risico op zowel slachtoffer- als plegerschap verhoogt. Door vroegtijdige detectie, begeleiding en het versterken van beschermende factoren wordt ingezet op het doorbreken van de intergenerationele geweldscyclus.

Prioriteit 2 - **Kwetsbare zwangeren**

Daarnaast wordt gefocust op kwetsbaarheid in de perinatale fase. De periode rond zwangerschap en geboorte vormt een cruciaal venster voor preventie, waarbij gerichte ondersteuning van kwetsbare (aanstaande) ouders kan bijdragen aan het voorkomen van geweld en het reduceren van risico's op latere ontwikkelingsproblemen en ACEs bij het kind. Bovendien leert onderzoek ons dat de **zwangerschap een extra risicovolle periode** is voor partnergeweld. Het is dan ook cruciaal dat we inzetten op de bescherming van moeder en ongeboren kind.

Prioriteit 3 – Slachtoffers die drempels naar politie ervaren

Ten slotte wordt bijzondere aandacht besteed aan slachtoffers die drempels ervaren naar politie en hulpverlening. Factoren zoals angst, schaamte, afhankelijkheid of negatieve eerdere ervaringen maken dat IFG vaak onder de radar blijft. Het verlagen van deze drempels en het versterken van een toegankelijke, veilige en cultuursensitieve benadering is essentieel om tijdig te kunnen ingrijpen, een hertraumatisering of secundaire victimisatie te voorkomen, het grote dark number te verlagen en om ernstige situaties vroeger zichtbaar te maken.

Deze prioriteiten versterken elkaar en worden geïntegreerd benaderd binnen de uitvoering van de doelstellingen.

Bij de uitvoering van deze prioriteiten bewaken we dat kwetsbare groepen niet uit beeld verdwijnen. Waar relevant worden ouderen, personen met een beperking (fysiek en/of verstandelijk), LGBTQI+-personen, personen met een migratieachtergrond en anderstaligen expliciet meegenomen in vorming, sensibilisering, toeleiding en signalering.

5.1 Doelstelling 1 - Optimaliseren van structurele samenwerking tussen professionele partners zodat we een efficiënte en complementaire aanpak van IFG realiseren

Deze doelstelling focust op de regie en randvoorwaarden van de lokale aanpak van IFG. Ze beoogt een duurzame, integrale en multidisciplinaire samenwerking tussen alle betrokken partners gebaseerd op wetenschappelijke inzichten, ervaringskennis en praktijkkennis. Daarbij is er aandacht voor gedeelde visieontwikkeling, duidelijke rol- en mandaatafspraken, structurele afstemming en een gedragen sturing van de aanpak.

5.1.1 Versterken van samenwerking en expertise-uitwisseling met lokale, bovenlokale en wetenschappelijke partners

De Dienst Preventie voor Veiligheid faciliteert en participeert actief aan netwerken, overlegfora, onderzoeken en lerende trajecten. Deze samenwerkingsverbanden dragen bij aan een gedeelde visie, betere afstemming, deskundigheidsbevordering en de vertaling van nieuwe inzichten en actuele tendensen naar de Gentse praktijk.

Bijzondere aandacht gaat naar het **IFG-lerend netwerk**, dat partners uit verschillende sectoren en interventieniveaus samenbrengt, en naar **Kinderen Onder De Radar**, dat de samenwerking versterkt om kinderen en jongeren in een mobiele of kwetsbare thuissituatie beter in beeld te brengen. Daarnaast neemt Stad Gent actief deel aan de governance van en afstemming met **Veilig Huis Oost-Vlaanderen** en aan andere relevante lokale netwerken en overlegfora.

Ook bovenlokale en wetenschappelijke samenwerking wordt structureel opgenomen. Vanuit haar lokale expertise deelt de stad goede praktijken, signaleert ze noden en stimuleert ze een meer structurele kennis- en expertise-uitwisseling tussen steden en andere betrokken partners.

Trekker	Wisselend afhankelijk per netwerk
Betrokken diensten	Wisselend afhankelijk per netwerk
Type actie	Continuering

5.1.2 Onderzoeken hoe we het fenomeen IFG beter kunnen monitoren op lokaal niveau (nieuw)

Gezien het grote dark number bij IFG en het feit dat slechts een beperkt aantal organisaties systematisch cijfers bijhoudt, geven bestaande registraties slechts een fragmentarisch beeld van de realiteit.

We onderzoeken welk monitoringssysteem haalbaar is op Gents niveau om beter en meer geïntegreerd zicht te krijgen op IFG-situaties, onder meer door bestaande data (politie, hulpverlening, meldpunten, lokale partners) beter te bundelen en aan te vullen met praktijkgerichte signalen.

Het doel is niet enkel cijfermatige monitoring, maar ook het **ontwikkelen van een breder inzicht in tendensen, risicogroepen en drempels naar hulp**. Dit is des te relevanter omdat beschikbare cijfers vandaag vaak op Vlaams of federaal niveau zitten en onvoldoende aansluiten bij de lokale context.

Een sterker lokaal databeeld moet toelaten om **beleidskeuzes gerichter te onderbouwen, prioriteiten scherper te stellen en acties effectiever af te stemmen** op de Gentse realiteit.

Trekker	PVV
Betrokken diensten	Allen
Type actie	Nieuw

5.2 Doelstelling 2 - Versterken van professionals en sleutelfiguren zodat signalen van IFG vroegtijdig gedetecteerd en adequaat behandeld worden

We versterken de kennis, vaardigheden en handelingsbekwaamheid van Gentse professionals en sleutelfiguren binnen de sectoren nabijheid, zorg en grenzen.

5.2.1 Faciliteren en stimuleren van expertise-uitwisseling door materiaal, tools en vormingen te voorzien voor professionals

We ontsluiten en ontwikkelen waar nodig materiaal dat eerstelijnswerkers ondersteunt in het detecteren en bespreekbaar maken van IFG. Het aanbod wordt continu geactualiseerd en kan door Gentse professionals gemakkelijk ontleend worden in de **uitleenbib IFG**[19]**.**
De uitleenbib IFG biedt onder meer **educatief materiaal** zoals het spel **BARST** dat verder wordt uitgerold binnen onderwijs, jeugd(welzijns)werk en jeugdhulp, de Babobox, en de educatieve tools “Achter de voordeur”, “Samen in balans” en “City confessions”.

Daarnaast zetten we maximaal in op het promoten en actief verspreiden van de tool **Operatie Alert** (Nieuw). Dit is een tool ontwikkeld binnen de **medische sector** om signalen van geweld sneller te detecteren en gericht door te verwijzen naar gepaste hulp.

We verspreiden het **stappenplan IFG**[20] verder binnen de eerstelijn. Dit stappenplan ondersteunt eerstelijnswerkers om hun weg te vinden in het complexe hulpverleningslandschap en helpt hen om sneller en adequater in te schatten welke stappen gezet kunnen worden en naar welke hulp lokaal kan worden doorverwezen.

Het materiaal wordt naast fysieke verspreiding ook digitaal ter beschikking gesteld op een **website**[21] die fungeert als centraal punt voor kennisdeling, methodieken en tools. We onderzoeken hoe we dit kunnen uitbreiden naar een deelplatform voor onderlinge uitwisseling en vraagstelling tussen professionals.

Tenslotte voorzien we een divers en gevarieerd **vormingsaanbod** dat rekening houdt met actuele trends en tendensen. Waarbij we inzetten op een mix van online en live contactmomenten en op verschillende leerstijlen (visueel, auditief, bv. podcast, geschreven trimestriële nieuwsbrief) en momenten waarop professionals maximaal bereikbaar zijn (lunchwebinar, opnames om te herbekijken, avondbijeenkomsten, …). Binnen dit aanbod besteden we expliciet aandacht aan een **trauma- en cultuursensitieve, evidence-informed benadering** en de toegankelijkheid voor diverse

[19] https://stad.gent/nl/samenleven-welzijn-gezondheid/welzijn/aanbod-voor-zorgverstrekkers/uitleenbib-educatief-materiaal
[20] Https://view.genially.com/67c97354262c30797da7e45e
[21] https://stad.gent/nl/samenleven-welzijn-gezondheid/welzijn/veilige-stad/hulp-bij-familiaal-geweld

doelgroepen.

Tools worden waar mogelijk ontsloten op een visuele, laagdrempelige manier zodat ze ook bruikbaar zijn voor anderstaligen en personen met een verstandelijke of andere beperking.
Voor de inhoudelijke uitwerking en verspreiding stemmen we af met relevante partners zoals AMAL, Regenbooghuis, ouderenwerkingen, organisaties voor personen met een beperking, Huis van het Kind, ELZ en andere eerstelijnspartners.

Trekker	PVV
Betrokken diensten	Dienst Communicatie, Huis van het Kind, OCMW, ELZ, ICRH[22], AMAL, Regenbooghuis, ...
Type actie	Continuering

5.2.2 Versterking GAMS (nieuw)

GAMS[23] België biedt multidisciplinaire, cultuursensitieve ondersteuning rond onder meer **vrouwelijke genitale verminking, huwelijksdwang, achterlating, intrafamiliaal geweld** en seksueel grensoverschrijdend gedrag. De organisatie bereikt moeilijk toegankelijke doelgroepen en verlaagt drempels naar hulpverlening via laagdrempelige, meertalige begeleiding en community-based bemiddeling.

Gezien de groeiende en ondergeregistreerde hulpvraag wordt de huidige convenant met GAMS België uitgebreid met 0,5 VTE. Deze investering versterkt een **Gent-based onthaalpunt** met oog voor vroegdetectie, nabijheid en begeleiding in de superdiverse Gentse wijken, verhoogt de capaciteit voor **jongerenwerking** en maakt een snellere opvolging van signalen vanuit scholen en jeugdorganisaties mogelijk.

Trekker	PVV
Betrokken diensten	Dienst Regie en Gezondheid, OCMW Gent
Type actie	Nieuw

5.2.3 Departements- en stadsbrede uitrol en integratie van de Kindreflex in het professioneel handelen bij IFG-situaties (nieuw)

Om professionals in contact met volwassen cliënten alert te maken voor de aanwezigheid en leefcontext van kinderen, zet Stad Gent in op de verdere verspreiding en integratie van de

[22] ICRH staat voor het International Centre for Reproductive Health. Het is een multidisciplinair onderzoeks- en expertisecentrum verbonden aan Universiteit Gent, opgericht in 1994. Het centrum doet onderzoek, ontwikkelt opleidingen en ondersteunt projecten rond seksuele en reproductieve gezondheid en rechten.
[23] Group for the Abolition of Female Genital Mutilation

Kindreflex[24]. We startten met een departementale uitrol via **referentiepersonen[25]** en streven naar een stadsbrede uitrol tegen het einde van deze legislatuur.

Trekker	PVV, POW en OCMW
Betrokken diensten	Cel gezin[26], diverse diensten van departement Welzijn en Samenleving en van andere departementen
Type actie	Nieuw

5.2.4 Ondersteunen van sleutelfiguren en professionals bij het verhogen van de aangiftebereidheid en hulpzoekgedrag bij hun cliënten (nieuw)

We versterken sleutelfiguren[27] en professionals (focus op de prioriteiten en actoren die in contact staan met kwetsbaren zoals kinderen, jongeren, kwetsbare zwangeren en politionele actoren) in hun rol als **brugfiguren naar hulpverlening, politie en justitie**. Zij staan vaak in eerste lijn en bouwen een vertrouwensband op met cliënten, waardoor zij een cruciale rol spelen in het bespreekbaar maken van IFG.
We ondersteunen hen om het gesprek over geweld op een **trauma-informed en cultuursensitieve manier** aan te gaan, met aandacht voor de drempels en angsten die bij cliënten of mensen uit hun gemeenschappen kunnen leven. Dit omvat onder meer het bieden van inzicht in het verloop van een aangifte, de mogelijke juridische en praktische gevolgen en de werking van politie en justitie. Op die manier kunnen professionals hun cliënten correct informeren en hen helpen om realistische verwachtingen te vormen.
Daarnaast zetten we in op het versterken van hun kennis van het hulpverleningslandschap, zodat zij betrokkenen en cliënten beter kunnen oriënteren naar passende ondersteuning. Hierbij is er expliciet aandacht voor **drempelverlagend** werken, gezien factoren zoals schaamte, afhankelijkheid, onzekere verblijfsstatus of eerdere negatieve ervaringen een belangrijke rol spelen in het al dan niet zoeken van hulp of doen van aangifte.

Specifiek verkennen we, samen met partners zoals AMAL, Dienst Burgerzaken, Regenbooghuis, ouderenwerkingen, organisaties voor personen met een beperking en genderdiversiteit,

24 De Kindreflex is een Vlaams ontwikkelde methodiek, verankerd binnen het kader van Integrale Jeugdhulp en ondersteund door onder meer Agentschap Opgroeien. Ze biedt professionals een praktische houvast aan de hand van een zesstappenplan om ouderschap en verontrusting bespreekbaar te maken, risico's voor kinderen in te schatten en gepaste vervolgstappen of doorverwijzingen te bepalen bij verontrustende situaties.
25 Referentiepersoon IFG is een medewerker die aangesteld is als aanspreekpunt voor het thema IFG (inzet op bewustwording binnen de eigen organisatie, weet wanneer te escaleren buiten de organisatie, signaleert problemen bij team IFG,...). Krijgt hierbij omkadering dankzij vorming, intervisie,... vanuit team IFG.
26 departementoverschrijdend overleg binnen de stad, met als doel een stadsbreed gezinsbeleid te voeren
27 Een sleutelfiguur is een niet-professionele of semi-professionele actor die binnen een groep, organisatie of gemeenschap een informele maar betekenisvolle rol opneemt en beschikt over een mandaat of vertrouwen om anderen te bereiken, sensibiliseren en signalen door te geven.

eerstelijnsdiensten, politie en welzijnspartners, hoe sleutelfiguren deze kwetsbare groepen die moeilijk de weg vinden naar hulpverlening en politie beter kunnen bereiken.
AMAL krijgt hierin een expliciete rol als partner voor trajecten rond maatschappelijke oriëntatie, trajectbegeleiding en vorming voor leerkrachten en begeleiders.
We onderzoeken hoe informatie over IFG, rechten, hulpkanalen en het verloop van een aangifte kan worden geïntegreerd in bestaande trajecten en contactmomenten.

Trekker	PVV
Betrokken diensten	PZ Gent, Justitie, Stadsdiensten (o.a. Dienst Burgerzaken), eerstelijnsdiensten, ELZ, AMAL,...
Type actie	Nieuw

5.3 Doelstelling 3 - Doorbreken van mythes en taboes zodat IFG bespreekbaar wordt en meldingsbereidheid en hulpzoekgedrag verhoogt

Het **doorbreken van maatschappelijke mythes en taboes** rond IFG gebeurt via gerichte sensibiliserings-, communicatie- en dialooggerichte initiatieven. Door het maatschappelijk bewustzijn te vergroten, worden drempels verlaagd om geweld bespreekbaar te maken. Tegelijk wordt de handelingsbereidheid van burgers en gemeenschappen versterkt, zodat zij signalen beter herkennen en de weg naar gepaste hulpverlening kennen.

5.3.1 Jaarlijkse 16-daagse campagne #Gentkleurtoranje

25 november is jaarlijks de internationale dag tegen geweld op vrouwen (Orange The World) en start van de **16-daagse campagne**. Internationaal is oranje de kleur die een nieuwe zonsopgang en de hoop op een wereld zonder geweld symboliseert. In Gent dragen we de oorsprong en symboliek van Orange the World - ontstaan in de schoot van de Verenigde Naties - een warm hart toe en trekken we terzelfdertijd de scope breder dan het stopzetten van geweld tegen vrouwen, maar roepen we op om een einde te maken aan alle vormen van geweld tegen alle personen, ongeacht hun gender, geaardheid of afkomst.

We zetten sterker in op actieve participatie en verspreiding door stadsdiensten en lokale actoren. Wijkregisseurs, sportclubs, woonzorgcentra, scholen, buurtorganisaties en andere partners worden aangespoord om materiaal mee te verspreiden, gesprekken op gang te brengen en signalen gericht door te geven.

Naast de 16-daagse campagne sluiten we waar relevant aan bij bestaande sensibiliseringsmomenten die inhoudelijk raken aan IFG, zoals de Europese Dag van het Slachtoffer, de Dag van het Vergeten Slachtoffer, de Week van de Opvoeding, de Internationale Dag tegen Ouderenmis(be)handeling en de

10-daagse van de Veerkracht / Geestelijke Gezondheid. Deze momenten bieden aanknopingspunten om thema's zoals verborgen slachtofferschap, herstel, ouderschap, gezinsrelaties, afhankelijkheid, draagkracht, stress en veerkracht bespreekbaar te maken. Ze worden niet noodzakelijk als afzonderlijke campagnes uitgewerkt, maar kunnen een ingang bieden voor gerichte communicatie, dialoog, vorming of samenwerking met partners.

Trekker	PVV
Betrokken diensten	Dienst Communicatie, dienst Lokaal Sociaal Beleid, dienst Publiekszaken (Gentinfo), Serviceclubs, Personeelsnetwerken,...
Type actie	Continueren

5.3.2 Campagne "ongemakkelijke stoelen" inzetten tijdens evenementen en binnen organisaties gedurende het hele jaar (nieuw)

De campagne "ongemakkelijke stoelen" zet in op het creëren van **laagdrempelige gespreksopeners** om IFG en andere vormen van geweld bespreekbaar te maken. De stoelen fungeren als visuele en fysieke installaties die mensen letterlijk en figuurlijk **uitnodigen om stil te staan** bij vaak verborgen of moeilijk bespreekbare thema's.

De stoelen worden **strategisch geplaatst op locaties waar burgers, sleutelfiguren en professionals samenkomen**, zoals inkomhallen van organisaties, refters, werkvloeren en stedelijke diensten. Daarnaast worden ze actief ingezet tijdens evenementen en sensibiliseringsmomenten (bv. 8 maart, netwerkmomenten, vormingen). Op deze manier brengen we het thema naar mensen toe, ook buiten klassieke hulpverleningscontexten.

De kracht van de campagne zit niet enkel in de visuele impact, maar vooral in het gesprek dat eruit voortvloeit. De stoelen worden begeleid door professionals of sleutelfiguren die het gesprek aangaan met voorbijgangers en deelnemers. Zo stimuleren we reflectie, verhogen we het bewustzijn en creëren we ruimte voor dialoog, herkenning en eventueel doorverwijzing.

Trekker	PVV
Betrokken diensten	Diverse stedelijke diensten en externe organisaties
Type actie	Nieuw

5.3.3 Burgers correct informeren over en toeleiden naar 1712 als centraal aanspreekpunt voor hulp en ondersteuning bij IFG

Hoewel 1712 een laagdrempelig en professioneel hulpkanaal is, blijkt dat deze hulplijn nog **onvoldoende gekend** is bij het brede publiek en bij bepaalde doelgroepen die met verhoogde drempels kampen. Daarom zetten we in op gerichte communicatie en sensibilisering, zowel naar burgers als naar professionals en sleutelfiguren.

We verspreiden postkaarten over diverse IFG-thema's waarop we 1712 promoten als hét hulpkanaal. Daarnaast wordt 1712 ook zichtbaar gemaakt via de **stedelijke webpagina**, waar burgers terechtkunnen voor informatie, ondersteuning en doorverwijzing. Op die manier combineren we **offline** en **online** communicatie om verschillende doelgroepen te bereiken.

Trekker	PVV
Betrokken diensten	Dienst Communicatie
Type actie	Continuering

5.4 Doelstelling 4 - Optimaliseren van een toegankelijke, multidisciplinaire zorg zodat slachtoffers, plegers en hun context tijdig passende en geïntegreerde zorg krijgen

De organisatie en financiering van hulpverlening rond IFG liggen in belangrijke mate op het **Vlaamse en federale beleidsniveau**. Vanuit deze context neemt de Stad Gent voornamelijk een **flankerende rol** op, gericht op het faciliteren en versterken van samenwerking en toeleiding. Een duurzame aanpak van intrafamiliaal geweld vraagt ook aandacht voor plegers. Vanuit een systemische benadering werken we niet alleen aan bescherming en herstel van slachtoffers, maar ook aan gedragsverandering bij plegers. Zo verkleinen we het risico op herhaling en vergroten we de veiligheid van slachtoffers op lange termijn.

5.4.1 Wegwijs in het diverse maar complexe Gentse hulpnetwerk IFG

De Stad Gent zet in op het verbeteren van de toegankelijkheid en samenhang van het bestaande hulpaanbod rond IFG door het **lokale hulpverleningslandschap systematisch in kaart te brengen, te actualiseren en actief te ontsluiten** voor professionals en sleutelfiguren. Dit omvat ook het verduidelijken van doorverwijsmogelijkheden, zodat burgers sneller en gerichter naar gepaste ondersteuning kunnen worden toegeleid.

De focus ligt op het maximaal **benutten, versterken en zichtbaarder maken van het bestaande aanbod**, eerder dan op het creëren van nieuwe initiatieven.

In dat kader wordt nauw samengewerkt met onder meer het **OCMW Gent**, de **Dienst Gezondheid en Zorg** en de **Cel Gezin**, die elk een belangrijke rol spelen in het versterken van het lokale aanbod en het bewaken van trajectcontinuïteit voor kwetsbare doelgroepen.

De Stad neemt een actieve rol op in het **detecteren en benoemen van hiaten** in het hulpverleningslandschap (bv. rond specifieke doelgroepen, thematieken of toegankelijkheid van hulpverlening, wachtlijsten) en vertaalt deze naar gerichte signalen en aanbevelingen richting bovenlokale overheden.

Trekker	PVV
Betrokken diensten	Dienst Gezondheid en Zorg, OCMW, Cel gezin, CAW, CGG, ELZ
Type actie	Continuering

5.4.2 Tijdelijke versterking casusondersteuning Veilig Huis Leie-Schelde (nieuw)

Een Veilig Huis is een samenwerkingsverband van verschillende diensten (zoals justitie, politie en hulpverlening) waarin krachten worden gebundeld om IFG te stoppen. Het Veilig Huis ondersteunt gezinnen en adviseert professionals door dossiers samen te bekijken en de hulp gecoördineerd af te stemmen, met als doel te werken aan een veilige thuissituatie. Aanmelden gebeurt via professionele diensten; gezinnen kunnen niet rechtstreeks instappen.

Casusregisseurs nemen binnen het Veilig Huis de regie op in de meest complexe en risicovolle situaties van IFG. De casusregisseur coördineert het volledige traject en is het vaste aanspreekpunt voor het gezin én voor de betrokken diensten en zorgt voor samenhang en continuïteit in de hulpverlening. Deze worden gefinancierd vanuit het **Vlaams Agentschap Justitie en Handhaving**.

Casusondersteuners werken aanvullend, volgen gezinnen op, helpen ontbrekende hulpverlening te installeren en vormen een brug tussen het lokaal bestuur (of politiezone) en het Veilig Huis. Ze ondersteunen gezinnen in minder complexe situaties en verlichten zo de druk op casusregie. Vlaanderen vraagt dat **lokale besturen of politiezones** deze casusondersteuners financieren.

We investeren in de verdere uitbouw van het Veilig Huis via de financiering van 2 VTE casusondersteuning voor een periode van één jaar (2027): 1 door PZ Gent en 1 door de Stad Gent. De tijdelijke uitbreiding met 1 VTE casusondersteuner vanuit Stad Gent is onder voorbehoud van goedkeuring door college en gemeenteraad. Eventuele verlenging is afhankelijk van evaluatie, beleidskeuzes en beschikbare middelen. Daarnaast levert de Politiezone Gent een verbindingsofficier voor de provincie Oost-Vlaanderen, die een belangrijke schakel vormt tussen lokale actoren en het Veilig Huis.

Trekker	PVV en Politie
Betrokken diensten	OCMW, PVV

Type actie	Nieuw en **tijdelijk voor 1 jaar (2027)**: 2e casusondersteuner vanuit Stad Gent

5.5 Doelstelling 5 - Optimaliseren handhaving zodat slachtoffers en plegers passende politionele en justitiële opvolging krijgen

Handhaving van IFG is pas mogelijk na signalering/melding van een feit, wat niet evident is. Er wordt zowel ingezet op vroegdetectie van signalen als op traumasensitief handelen ten aanzien van (vermoedelijke) slachtoffers en plegers van IFG.
In het bijzonder wordt ingezet op een gespecialiseerd IFG-onthaal, i.f.v. een hogere aangiftebereidheid, en op snelle interventie bij acute geweldsdreiging bij slachtoffers van stalking.

5.5.1 Versterken van kennis en handelingsbekwaamheid binnen Politie Gent

We zetten in op het versterken van kennis, vaardigheden en handelingsbekwaamheid rond IFG bij medewerkers van Politie Gent, zowel bij onthaal, interventie als wijkwerking.

Hiervoor worden diverse leer- en ondersteuningsvormen ontwikkeld en aangeboden, zoals opleidingsmodule IFG Gent, praktijkgerichte tools, studiedagen, thematische vormingsmomenten en kennisdeling. Deze initiatieven kunnen flexibel vorm krijgen (bv. lespakket via Paulo, themadagen of interne trajecten) en spelen in op de noden van de verschillende korpsafdelingen.

Door medewerkers inzicht te geven in de complexiteit en traumatische impact van IFG, kunnen zij beter signalen herkennen (vroegdetectie, risicotaxatie) en gepast handelen ten aanzien van (vermoedelijke) slachtoffers en plegers. Traumagevoelig handelen draagt bij aan een veilige context waarin betrokkenen hun verhaal kunnen doen en helpt secundaire traumatisering voorkomen.

Trekker	PZ Gent en PVV
Betrokken diensten	Politie Gent
Type actie	Nieuw

5.5.2 Optimaliseren van het onthaal bij politie Gent rond IFG (nieuw)

Politie Gent heeft de ambitie om tegen 2030 de onthaalwerking te optimaliseren zodat wie aangifte doet zich warm onthaald en goed benaderd voelt en secundaire victimisatie maximaal wordt vermeden. Waar nodig kan beroep gedaan worden op Stad Gent als klankbord en om signalen maximaal te integreren in het proces.

Trekker	PZ Gent
Betrokken diensten	PVV
Type actie	Nieuw

5.5.3 Multidisciplinaire afstemming en leren uit casussen in kader van de aanpak van IFG (nieuw)

We onderzoeken hoe multidisciplinaire afstemming rond IFG het best vorm krijgt. De focus ligt niet enkel op periodieke afstemming tussen handhavingspartners, maar ook op het leren uit concrete en geanonimiseerde casussen, signalen en drempels die in bestaande overlegstructuren zoals de kerngroep IFG en KODR naar boven komen. De afstemming blijft ruimer dan politie en justitie alleen en betrekt waar relevant hulpverlening, lokale diensten en andere partners. De meest geschikte werkvorm wordt verder uitgewerkt tijdens de implementatie van het actieplan.

Trekker	PVV
Betrokken diensten	PZ Gent
Type actie	Nieuw

5.5.4 Politionele preventieve en handhavende casusopvolging

De aanpak vanuit PZ Gent wordt verder bestendigd en verfijnd in het Zonaal Veiligheidsplan 2026-2031. Het gamma aan tools en methodieken (bv. Mobiel StalkingAlarm, tijdelijk huisverbod, Veilig Huis, ...) wordt hierbij voortdurend geëvalueerd en bijgestuurd. Korpsbreed wordt bekeken hoe er op een integrale en geïntegreerde manier met gezinnen in een situatie van intrafamiliaal geweld kan worden omgegaan.

Daarnaast bekijken we of en hoe bestaande expertise rond werken met plegers of betrokkenen, bijvoorbeeld via organisaties zoals Touché, relevant kan zijn voor de Gentse aanpak.

Trekker	PZ Gent
Betrokken diensten	Parket Gent, Veilig Huis, PVV
Type actie	Continuering

5.6 Monitoring en evaluatie

Monitoring en evaluatie vormen een essentieel onderdeel van dit actieplan, omdat ze ons in staat stellen om de uitvoering systematisch op te volgen en de effecten van onze acties zichtbaar te maken. Om de impact van onze acties te waarborgen registreren en analyseren we gegevens, en sturen we bij waar nodig. Het doel is om ervoor te zorgen dat de doelstellingen haalbaar blijven en dat de ingezette middelen maximaal renderen.

We monitoren de voortgang van het actieplan aan de hand van een reeks indicatoren.
De opvolging gebeurt structureel: de **kerngroep IFG evalueert jaarlijks de voortgang en stuurt bij waar nodig**. Daarnaast agenderen we de vooruitgang en evaluatie van het actieplan **halverwege de legislatuur** op het politiek-ambtelijke Stuurcomité Lokaal Preventiebeleid, waarbij ook strategische bijsturingen kunnen worden doorgevoerd.

5.7 Bijlagen

5.7.1 IFG-gerelateerde beleidsplannen

Beleidskaders intrafamiliaal en gendergerelateerd geweld

Niveau	Plan / kader	Periode	Focus / inhoud	Relevantie voor stad Ge
Lokaal	Actieplan intrafamiliaal geweld (IFG) – Stad Gent	Lopend	Preventie, samenwerking, sensibilisering en lokale afstemming van hulp	Directe regierol en uitvoering
Lokaal	Lokaal integraal veiligheidsplan	Meerjarenplan stad	Veiligheid, aanpak geweldsituaties en samenwerking politie	Kader waar IFG in ingebed zit
Lokaal	Gender- en gelijkekansenbeleid stad Gent	Meerjarenplan stad	Gendergelijkheid en preventie gendergerelateerd geweld	Flankerend beleidskader
Lokaal	Lokaal Veiligheidsplan (Politiezone Gent)	Meerjarig beleidsplan	Veiligheid, intrafamiliaal geweld, slachtofferzorg, preventie en handhaving	Operationeel kader voor politieaanpak van IFG
Vlaams	Vlaams Actieplan Gendergerelateerd Geweld	2020-heden	Preventie, bescherming slachtoffers, aanpak plegers, ketenaanpak	Richtinggevend beleidskader
Vlaams	Vlaams beleid IFG en kindermishandeling	Doorlopend	Hulpverlening, meldpunt 1712, ondersteuning CAW en VK	Belangrijke partners voor doorverwijzing
Vlaams	Beleidsdomein Welzijn (CAW, VK, ...)	Structureel	Ambulante hulp, crisishulp, begeleiding slachtoffers en plegers	Stad werkt samen en verwijst door
Federaal	Nationaal Actieplan tegen Gendergerelateerd Geweld	2021-2025	Integrale aanpak partnergeweld, seksueel geweld en stalking	Overkoepelend kader
Federaal	Beleidsmaatregelen justitie en politie	Doorlopend	Strafrechtelijke aanpak en bescherming slachtoffers	Cruciaal voor samenwerking politie/justitie
Internatior	Istanbulconventie (Raad van Europa)	Sinds 2016	Juridisch bindend kader	Bepaalt minimumnormen
Internatior	EU-strategie gendergelijkheid	2020-2025	Preventie gendergerelateerd geweld en gelijkheid	Beleidsrichting en subsidies
	CEDAW (VN-verdrag)	Doorlopend	Verbod op discriminatie van	Normatief

5.7.2 Risicofactoren IFG (zoals gebruikt binnen Veilig Huis)

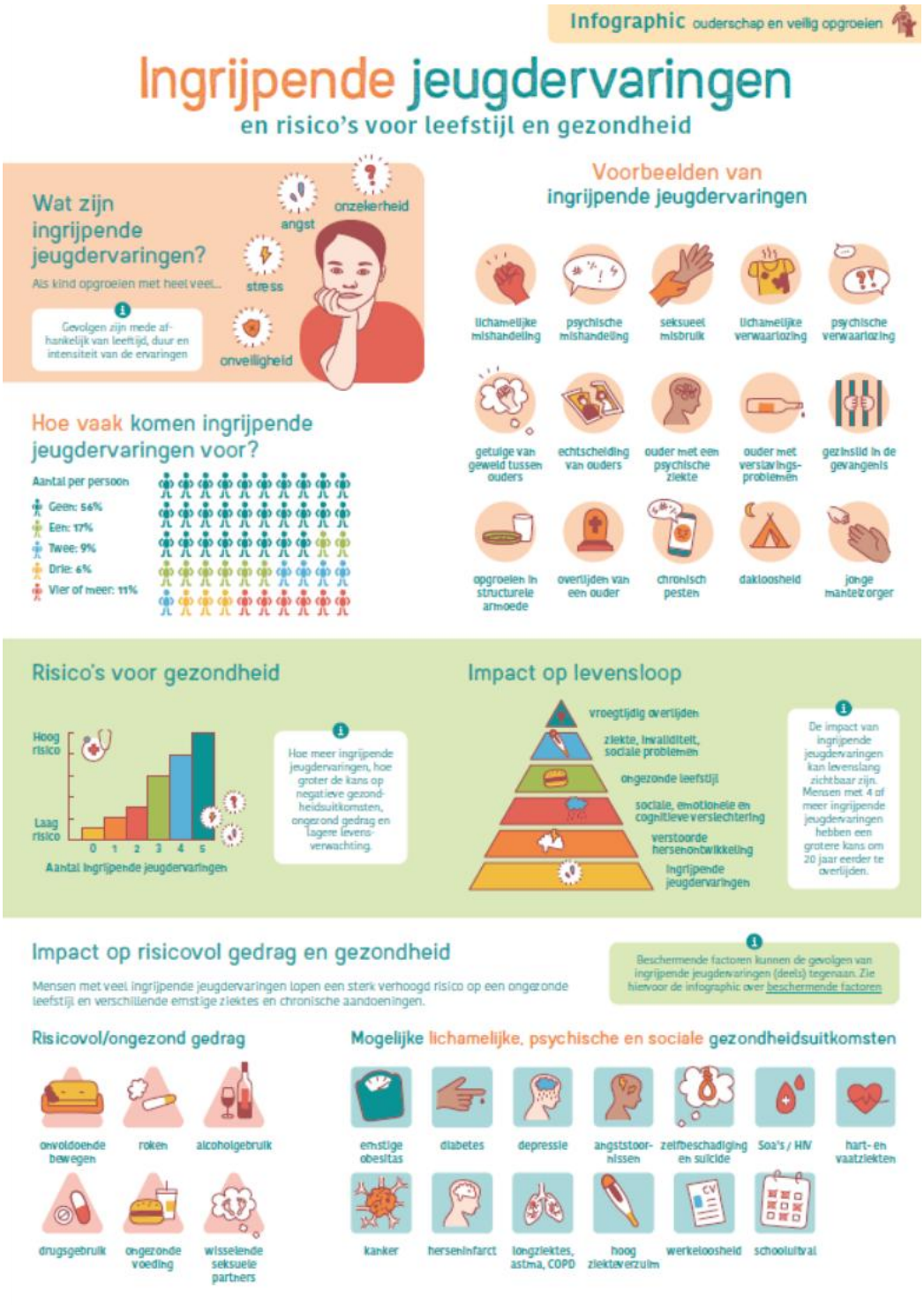
Risicofactoren IFG

- Risicovolle houding t.a.v. feiten (ontkennen, minimaliseren, schuld extern leggen)
- Angst voor veiligheid door het slachtoffer
- Verwurging
- Escalatie van het geweld (zowel in frequentie, als in ernst)
- Lopende procedures en/of nakende zittingen (correctionele rechtbank, familierechtbank, jeugdrechtbank)
- Aanwezigheid wapens
- Eerder gebruik van wapens
- Kinderen aanwezig tijdens geweld
- Problematische opvoedingssituatie
- Gedragssignalen bij kinderen
- Vroegere (relatie)problemen tussen deze partners/ betrokkenen
- Vroegere (relatie)problemen met anderen
- Meerdere (potentiële) daders / problematische inmenging van anderen
- Afhankelijkheid van elkaar
- Extreme fixatie of jaloezie
- Huisvestingsproblemen
- Financiële problemen
- Middelengebruik
- Geen/Problemen met sociaal netwerk
- Psychische of psychiatrische problemen
- Problemen met zelfredzaamheid
- Geen/ Problemen met dagbesteding
- Problemen met administratief statuut

5.7.3 ACES en IFG

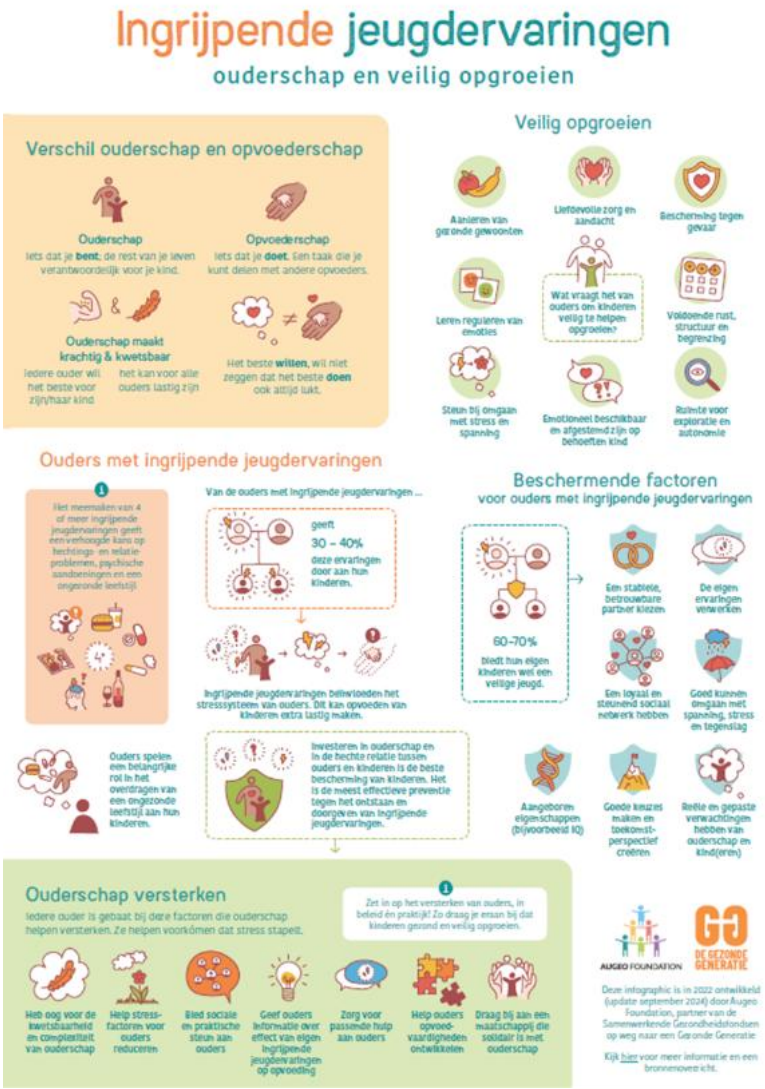

5.7.4 ACES – Adverse Childhood Experiences (Bron: Augeo.nl)

5.7.5 PACES: Protectieve jeugdervaringen: Protective And Compensatory Experiences

Intrafamiliaal geweld ontstaat niet door één factor, maar door een samenloop van risico's. Onderzoek toont aan dat de aanwezigheid van beschermende factoren (PACES) de impact van risicofactoren (ACES) aanzienlijk kan verminderen. Daarom zet dit actieplan niet alleen in op het reduceren van risico's, maar expliciet op het versterken van veerkracht, veilige relaties en toegankelijke ondersteuning.

RISICOFACTOREN (ACES)
Geweld, misbruik of verwaarlozing in de jeugd
Opgroeien met intrafamiliaal geweld
Psychische problemen of middelengebruik in het gezin
Armoede, financiële stress en onzeker wonen
Sociale isolatie, migratie-of vluchtstress
BESCHERMENDE FACTOREN (PACES)
Veilige, stabiele relatie met minstens één volwassene
Warme ouder-kindrelatie
Positieve school- en vrijetijdscontext
Sterk sociaal netwerk
Toegankelijke en laagdrempelige hulpverlening
Vroegtijdige detectie door sleutelfiguren
VERSTERKEN VAN BESCHERMENDE FACTOREN VERMINDERT DE IMPACT VAN RISICOFACTOREN